

GANG I 90'ERNE

Nedsættelse
af afgifter

Stigende
opsparing

Nedsættelse
af skatter

Nedsættelse
af takster

Stigende kon-
kurrenceevne

300%

**Socialdemokratiets bud på
en samlet indsats 1990-1995**

Indhold:

De samfundsøkonomiske udsigter	3
En samlet indsats	3
1. Ændret struktur på virksomheds- og personbeskatningen	5
2. Nedsættelse af skatter, afgifter og takster i takt med stigende opsparing og forbedret konkurrenceevne	8
3. Lønninger, priser og omkostninger	10
4. Opsparing og pensionsreform	10
5. Sammenhængende erhvervs-, uddannelses- og arbejdsmarkedspolitik	10
6. Solidarisk boligpolitik	11
7. Fomyelse af den offentlige sektor	11
Bilag 1:	
Socialdemokratiets forslag om erhvervs- og personskat	12
1. A. Lavere skatteprocent og bredere skattebasis for erhvervslivet	12
1. B. Lavere personlige trækprocenter og højere bundfradrag	12
1. C. Særlige regler for visse kapitalafkast og renteudgifter	12
1. D. Afgift på bruttoindkomst	13
1. E. Virkninger for statens indtægter og borgernes levestandard	14
Bilag 2:	
Samfundsøkonomiske konsekvenser af Socialdemokratiets politik	15

De samfundsøkonomiske udsigter

Internationale konjunkturbedømmelser taler om ny fremgang i europæisk økonomi. Med Danmark som eneste undtagelse.

Stagnationen i Danmark fortsætter til trods for det væsentlige bidrag til en forbedret konkurrenceevne, der de sidste par år er sikret ved fagbevægelsens og Socialdemokratiets aktive indsats: I december 1987 banede trepartsdøftelser vej for aftalen mellem Socialdemokratiet og den daværende regering om eksportpakken med bl.a. omlægningen af arbejdsgiverafgifterne. Og i dette forår har fagbevægelsen afsluttet nye overenskomster, der er udtryk for meget stor samfundsøkonomisk ansvarlighed, og som vil føre til yderligere forbedret dansk konkurrenceevne.

Men trods de positive virkninger af eksportpakken og de nye overenskomster er der brug for en langt mere dynamisk erhvervs- og beskæftigelsesfremmende politik, hvis ikke væksttempoet i dansk økonomi fortsat skal være alt for langsomt.

Vi har meget at indhente. De tre stagnationsår 1987, 1988 og 1989 vil for dansk økonomi betyde et alvorligt tempotab i forhold til resten af Europa. Vi har med andre ord allerede tabt vækstmuligheder, der fuldt ud modsvarer de fordele, som Danmark under de mest optimistiske forudsigelser kan opnå ved det indre marked. Og der er oven i købet en nærliggende risiko for, at Danmark ikke frem til 1992 får rustet sig konkurrencemæssigt til at indhente tabet fra det sidste tre-år.

Derfor er der udsigt til fortsat stigende arbejdsløshed - i hvert fald indtil et stykke ind i 1990'erne, hvor ungdomsårgangene bliver væsentligt mindre.

Men det er politisk og moralsk uacceptabelt, at det danske samfund en længere årrække skal affinde sig med det menneskelige og økonomiske tab ved en arbejdsløshed på henvend 300.000.

Den borgerlige politik rummer ikke noget svar på dette fundamentale problem. Regeringspartierne er mere optaget af at afskaffe jobs i den offentlige servicesektor end at skabe nye arbejdspladser i produktionslivet. Man slår om sig med store løfter om skattelettelse, samtidig med at man erkender, at privatforbruget skal holdes i ro. Derfor er der i realiteten blot tale om en omlægning af byrder fra stærke til svagere skuldre, fordi de samme penge i højere grad skal betales ved store brugerbetaling - f.eks. i form af præmier til privat syge- og arbejdsløshedsforsikring.

En politik, der bygger på nedskæring og ulighed, er det dårligst mulige svar på de store udfordringer, det danske samfund skal møde i de kommende år.

Det er nødvendigt, at Danmark får en ny og mere dynamisk politisk ledelse, der kan appellere til engagement og samarbejdsånd i alle dele af vort samfund. Den enkelte borger, den enkelte virksomhed og de store organisationer må inddrages stærkere og gives et engagement i løsningen af de fælles opgaver:

1. **Afgørende fald i arbejdsløsheden.**
2. **År for år bedre betalingsbalance.**
3. **Stærkt øget opsparring.**
4. **En fornyet offentlig sektor.**
5. **Lavere skattetryk via vækst i produktion og opsparring.**

Derfor foreslår Socialdemokratiet en samlet indsats, der styrker investering, eksport og beskæftigelse, men samtidig bevarer og udvikler velfærdssamfundet og sikrer en rimelig byrdefordeling. Det er en politik, hvor økonomisk og social ansvarlighed ikke stilles op som modsætninger,

men er to sider af samme sag - en realistisk vej til løsningen af de fælles opgaver:

- Der må ske en tilpasning af skatte- og afgiftssystemet, så **indkomstskatteprocenterne for virksomheder og personer nedsættes** og en stor del af statsindtægterne i stedet sikres ved en **afgift på bruttoindkomst**, der virker ligesom andre landes arbejdsgiverafgifter. Derved vil der blive større tilskyndelse til ekstra indsats og risikovillig investering. Opsparingen vil blive fremmet, mens spekulation i fradrag og skattefri gevinster og i skatteflugt over grænserne mindskes.
- **En forhandlet og solidarisk indkomstpolitik** må skabe forudsætninger for at fastholde, at omkostningsudviklingen i Danmark - også udover den næste toårs overenskomstperiode - bliver svagere end hos vore vigtigste handelspartnere. Sammen med en behersket lønudvikling er store produktive investeringer en afgørende forudsætning herfor.
- En væsentlig styrkelse af den langsigtede, bundne **pensionsopsparring** skal skabe kapitalgrundlaget for en kraftig vækst i erhvervsinvesteringerne.
- I takt med, at indkomst- og opsparringspolitikken lykkes, vil der - uden at det kræver nedskæringer i den offentlige service - blive plads til en **socialt afbalanceret lettelse i skatter, afgifter og offentlige takster**. Ikke mindst de lavtlønnede, dagpengemodtagere, efterlønnere og pensionister må værnes mod fald i levefoden. Vilkaerne må forbedres for familier med småbørn og store boligudgifter.
- Samarbejde mellem erhvervsvirksomheder, eksisterende og nye finansielle institutioner og det offentlige skal også bane vej for en massiv **fornyelse af produktionsapparat** og markedsføring, så danske virksomheder kan få størst muligt udbytte af det indre marked og den almindelige fremgang i verdensøkonomien.
- **Den offentlige sektor skal udvikles og fornyes**. Målet er en endnu bedre, mere decentral og kundevenlig indretning af samfundets servicefunktioner. Det offentlige forbrug skal holdes i ro ved strukturforandringer, der baner vej for både bedre og billigere opgaveløsninger. Men privatisering og udvidet brugerbetaling på uddannelses-, sundheds- og socialområdet må fortsat og ubetinget afvises.
- Især må der - for at styrke fornyelsen af erhvervslivet og den offentlige sektor og undgå mangel på arbejdskraft med særlige kvalifikationer - prioriteres til fordel for en mere omfattende og effektiv indsats for uddannelse og forskning. Vi må skaffe plads til en langt større indsats for **efteruddannelse** på arbejdsmarkedet - og i tilknytning hertil en start på betalt frihed til uddannelse.

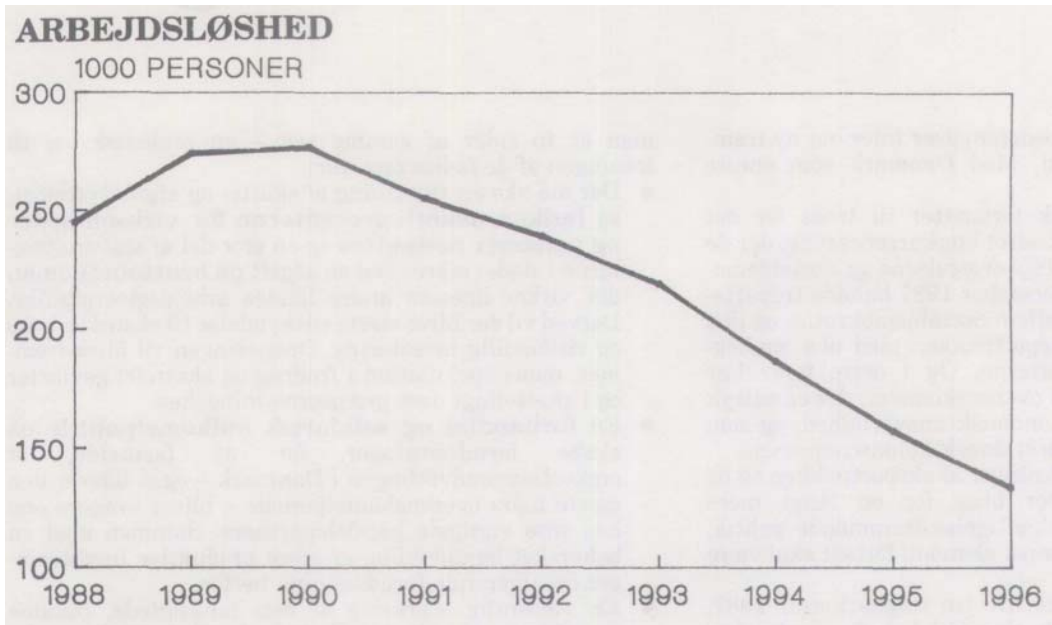
En samlet indsats

I det følgende redegøres mere detaljeret for Socialdemokratiets bud på en samlet politisk indsats for ny økonomisk og social fremgang i de kommende seks - for det danske samfund - meget afgørende år. Socialdemokratiet vil af al kraft søge at præge det politiske arbejde efter disse retningslinier.

Samfundsøkonomiske beregninger på de socialdemokratiske forslag viser klart, at det er muligt at få drejet udviklingen afgørende i positiv retning, jvf. bilag 2.

Men det forudsætter en fremsynet og stabil politisk ledelse, der kan sikre konstruktiv medvirken fra arbejdsmarkedet og erhvervslivet. Man kan hverken fjerne større elementer i den samlede indsats eller mangle samarbejdsvilje fra væsentlige kræfter i samfundet uden at den økonomiske helhed og den sociale balance bringes i fare.

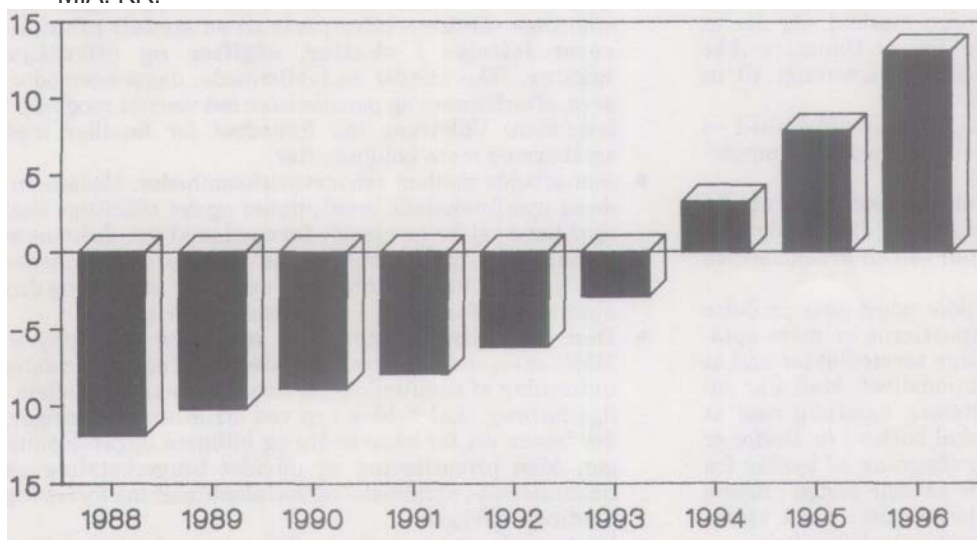
Sådan vil Socialdemokratiets udspil vende udviklingen:

1990: 277.000
1995: 158.000
under S-

BETALINGSBALANCE

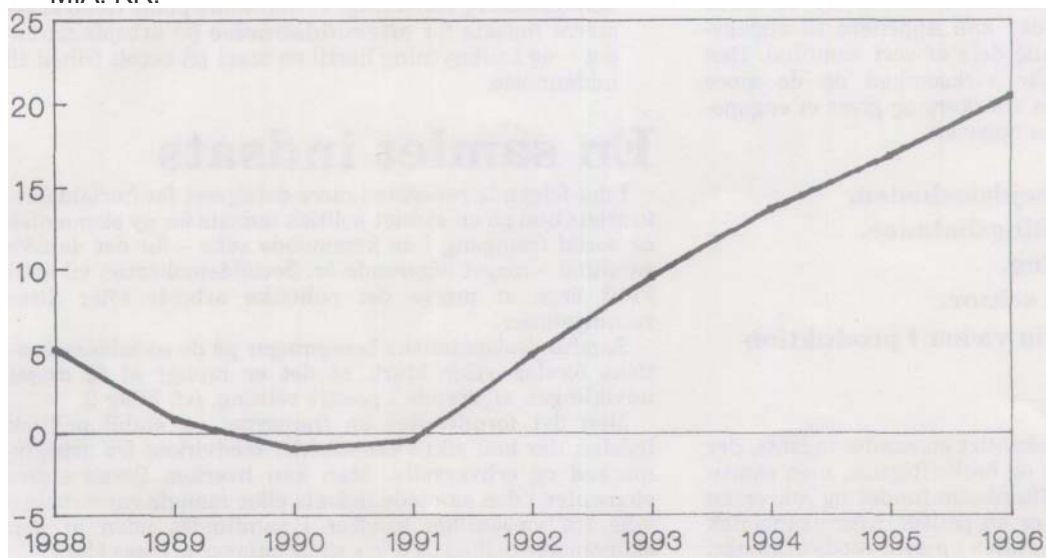
MIA. KR.

1990: -9 mia. kr.
1995: +8 mia.
kr. under S-

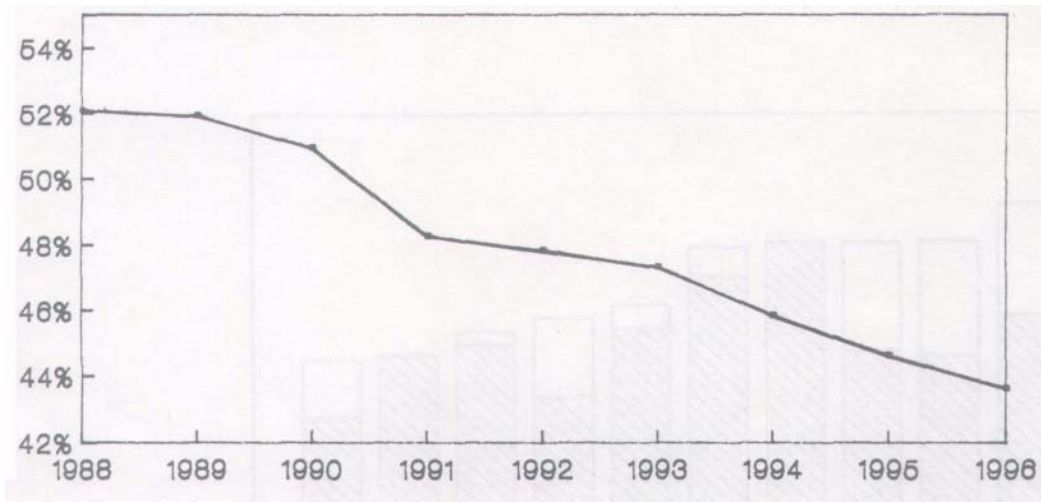
OFFENTLIG BUDGETOVERSKUD

MIA. KR.

1990: -1 mia. kr.
1995: +17 mia. kr.
under S-politik

SKATTETRYK PCT. AF BNP

1990: 51% 1995:
45% under S-
politik

1. Ændret struktur på virksomheds- og personbeskatningen

Danmark har en skatte- og afgiftsstruktur, der afviger dramatisk fra resten af Europa, samtidig med at skattetrykket er højere end gennemsnittet.

Der er ikke tale om, at vi juridisk kan tvinges til harmonisering af skatter og afgifter fra EF-kommissionen eller EF's Ministerråd.

Men den gennemførte liberalisering af kapitalbevægelserne og den fremtidige udvikling af det indre marked i Europa forstærker det økonomiske pres for en større ensartethed i skatter og afgifter.

Derfor står Danmark utvivlsomt overfor en større tilpasningsopgave end andre lande.

Der er imidlertid grund til at tro, at de andre europæiske lande i de nærmeste år vil blive tvunget til at forhøje skatterne. Dels har de fleste af de andre lande - modsat Danmark - et endnu udækket budgetunderskud, dels har de i stort omfang endnu til gode at gennemføre den udbygning af de offentlige servicetilbud, der uundgåeligt følger med kvindernes fulde deltagelse på arbejdsmarkedet.

Derfor må man gå ud fra, at de andre EF-landes skattetryk i de nærmeste år vil bevæge sig opad i retning af det danske.

Omvendt er det muligt at sænke det danske skattetryk en hel del i løbet af nogle år: Det samlede offentlige ressourceforbrug af mandskab og kapital skal blot holdes

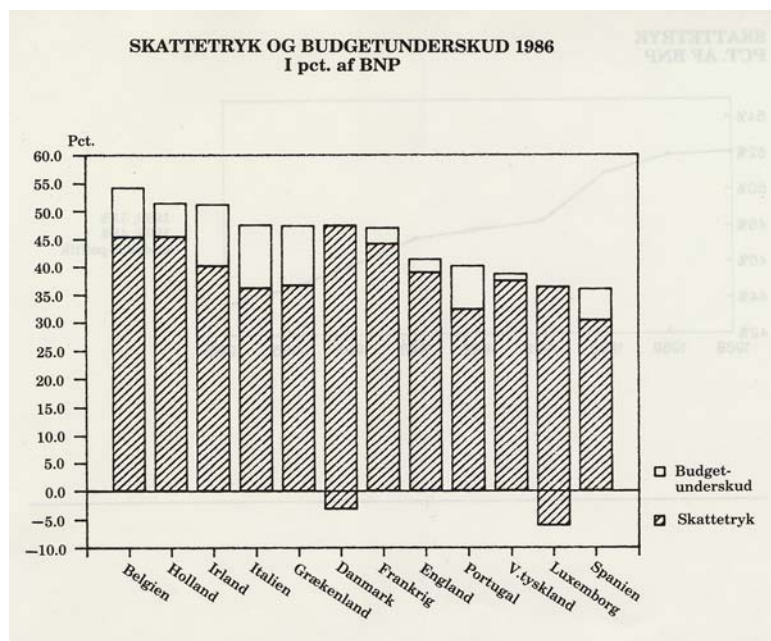
nogenlunde i ro, samtidig med at vækst i produktion og beskæftigelse i den private sektor automatisk mindsker trykket fra udgifter til understøttelse og bistandshjælp.

Mens forskellen i skattetryk således kan vise sig at blive udlignet mere eller mindre automatisk og udramatisk, så vil der være et uomgængeligt pres for politiske beslutninger om hurtigt at gennemføre væsentlige tilpasninger i skatte- og afgiftsstrukturen.

I det følgende er i detaljer skitseret Socialdemokratiets forslag til en tilpasning af virksomheds- og personbeskatningen, så den ikke stiller sig i vejen for, men aktivt medvirker til, at Danmark kan klare sig i den skærpede internationale konkurrence.

Der er ikke tale om et brud med de principper for den personlige indkomstskat, der blev fastlagt med skattereformforliget i 1985. Der er tværtimod tale om at bygge videre på skattereformens principper, som aftalepartnerne da også fortsat er forpligtet af. Men der sigtes på en væsentlig nedsættelse af person- og selskabsskatteprocenterne, samtidig med at skattegrundlaget udvides og gøres mere bruttobetonet.

Dermed knyttes an til en international udviklingstendens, der ikke alene ses i andre EF-lande, men også er kommet til udtryk både i den amerikanske indkomstskattereform og i reformskitsen fra den svenske finansminister Kjeld-Olof Feldt.

Hovedpunkterne i Socialdemokratiets forslag er (jvf. bilag 1):

Selskabs- og virksomhedsskatten nedsættes til 36 pct, samtidig med at hidtil skattefrie avancer beskattes og fradrags- og henlæggelsesmuligheder begrænses. Den personlige indkomstskat nedsættes, således at den **lave personskatteprocent** og kapitalafkastbeskatningen kommer ned på ca. 36 pct. på linie med selskabsskatten, samtidig med at de skattefrie bundfradrag forhøjes væsentligt.

Overførselsindkomsterne justeres, så selve skatteomlægningen ikke medfører ændringer i de disponible indkomster.

Det sikres, at den reelle lejeværdibeskatning ikke ændres, og at skattens reelle tyngde på renteindtægt og rentefradragets reelle værdi fastholdes for »gamle« fastforrentede fordringer og fastforrentet gæld fra før omlægningen.

Der indføres en afgift på bruttoindkomst i form af afløn og erhvervsindtægt. Denne afgift fradrages fuldt ud i grundlaget for den personlige indkomstskat. Afgiften opkræves særskilt af virksomheden, og kan sammenlignes med andre landes arbejdsgiverafgifter. Afgiften udformes, så den samlede omlægning hverken påvirker de samlede lønomkostninger eller den samlede disponible indkomst for de erhvervsaktive.

- Brugerafgifter på f.eks. miljø-, arbejdsmiljø- og trafikområdet kan i stigende grad anvendes til at styre borgeres og virksomheders adfærd i samfundsmæssigt ønskelig retning og i et vist omfang aflaste de generelle skatter og afgifter.

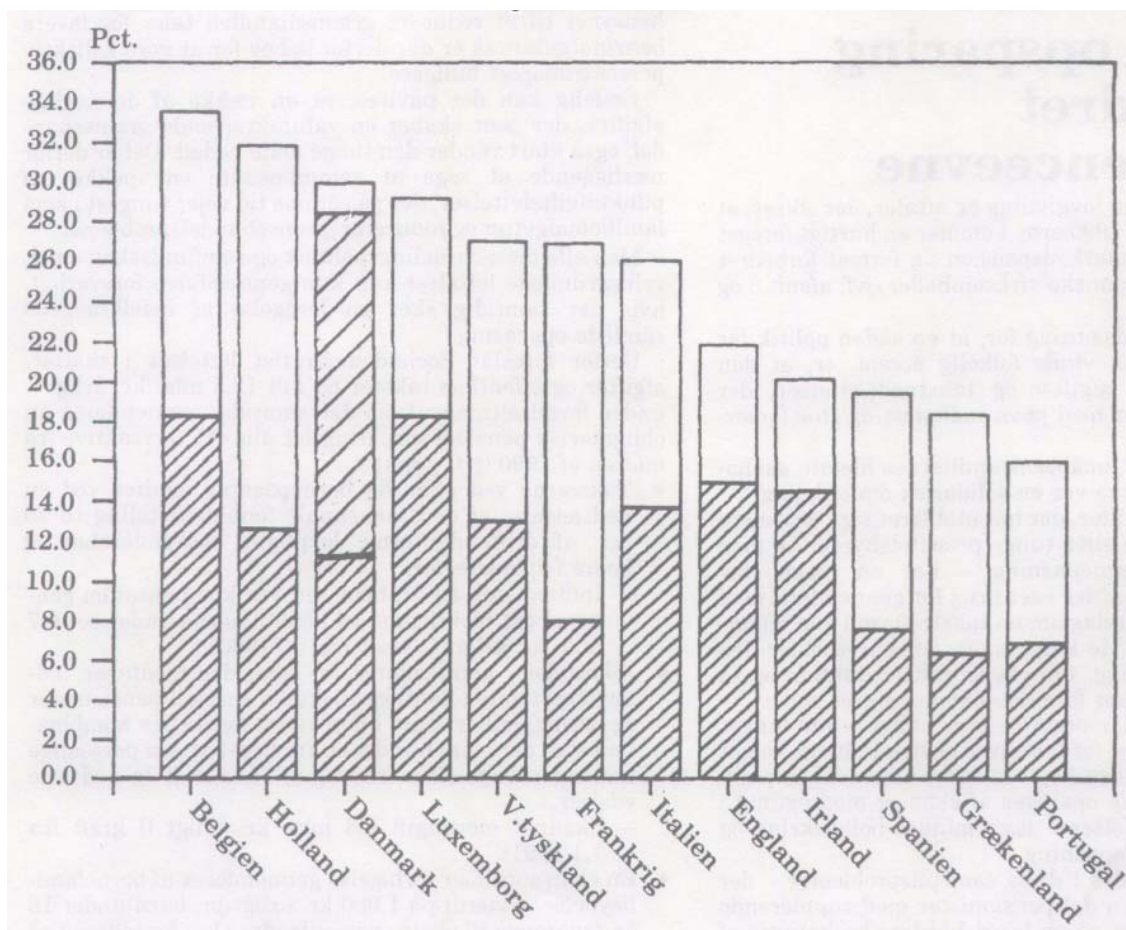
De borgerlige ideer om brugerbetalingssystemer i form af privat forsikring mod sygdom og arbejdsløshed vil belaste folk med overnormal risiko for sygdom og arbejdsløshed eller en indkomst under gennemsnittet hårdere. Bruttoindkomstaafgiften sikrer derimod, at der fortsat betales for den sociale tryghed i forhold til indtægten.

Altså kort sagt:

- **De borgerliges brugerbetaling (privat forsikring mod f.eks. sygdom og arbejdsløshed) betyder:**
 - Større byrder til dem med lav indkomst, mange børn, stor risiko for sygdom og arbejdsløshed.
- **Socialdemokratiets forslag om bruttoafgift betyder:**
 - Den sociale tryghed betales fortsat efter evne
 - og bedre end i dag.

Virningen af Socialdemokratiets forslag til omlægning af person- og selskabsskatter sammenlignet med andre landes skattestruktur:

INDKOMSTSKATTER OG BIDRAG TIL SOCIALE ORDNINGER 1986 i pct. af BNP

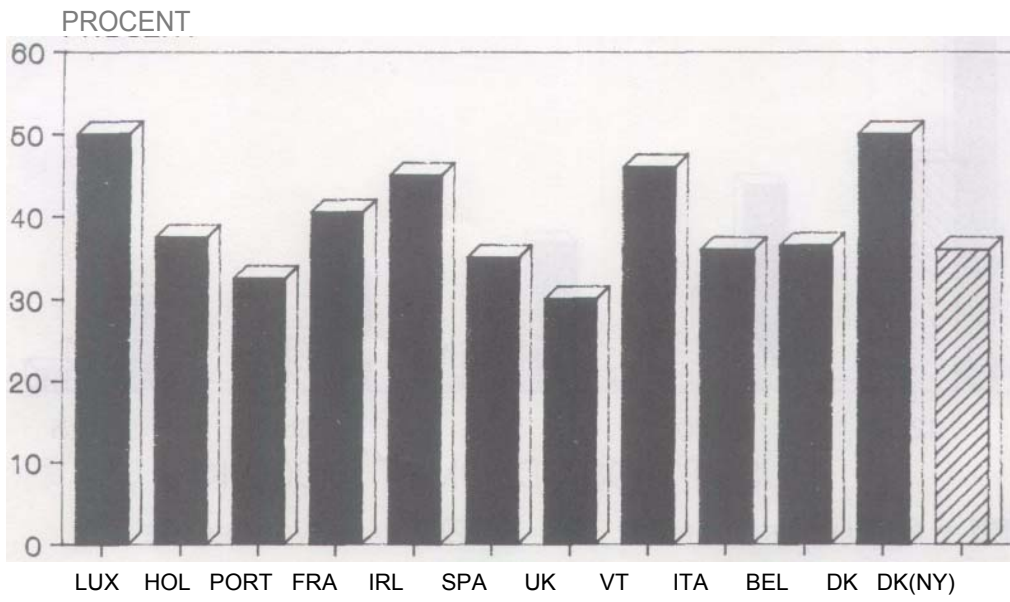

□ Bidrag til sociale ordninger

▨ Indkomst og selskabsskatter

Med bredere skravering er markeret den andel af indkomstkatten, der efter Socialdemokratiets forslag erstattes af bruttoindkomstafgiften (der ligner andre landes arbejdsgiverbidrag til sociale ordninger).

SELSKABSSKATTESATSER

2. Nedsættelse af skatter, afgifter og takster i takt med stigende opsparing og forbedret konkurrenceevne

Der må arbejdes for en lovgivning og aftaler, der sikrer, at der i første halvdel af 1990'erne kommer en hurtigt forøget opsparing til arbejdsmarkedspension og fortsat forbedret konkurrenceevne for danske virksomheder (jvf. afsnit 3 og 4).

En nødvendig forudsætning for, at en sådan politik får social balance og kan vinde folkelig accept, er, at den ledsages af skatte-, afgifts- og takstnedsættelser, der særlig gavner familier med jævn indkomst og stor forsørgerbyrde.

Det er ikke mindst småbørnsfamiliernes klemte økonomiske situation, der kræver en solidarisk omfordeling.

Unge småbørnsfamilier, der har etableret sig i de senere år - med stor husleje eller tunge prioritetsbyrder og med stor betaling for børnepasning - har en meget lav levestandard. Derfor er der især brug for gennemførelse af Socialdemokratiets forslag om en takstreform i den offentlige børnepasning, så de kommuner, der opretholder den højeste forældrebetaling, tvinges til takstreduktion og så flerbørnsfamilier uanset familieindkomst sikres rabat.

Dertil kommer, at forsørgere - især enlige - ofte fanges i en »fattigdomsfælde«, fordi enhver ekstra indtægt ved at gå fra deltids- til heltidsarbejde eller fra bistandshjælp/understøttelse til arbejde opluges af skat og modregning i indkomstbestemte ydelser - især mindre boligsikring og mindre rabat på børnepasning.

I virkeligheden findes i disse samspilsproblemer - der også stadig rammer en del pensionister med supplerende indtægt - forklaringen på en langt hårdere beskatning af ekstraindkomst, end selv de allerhøjeste lønnede borgere kan komme ud for.

Derfor er der grund til generelt at have et loft over, hvor

stor en del af en ekstra indtægt, der kan skæres bort i skat og nedsatte indkomstbestemte ydelser. Dette loft bør ikke være højere end det nuværende indkomstskatteloft.

En anden type ekstra »beskatning« af arbejdsindsats er udgifterne ved transporten til og fra arbejde, der vejer særlig tungt i lavtlønsfamiliens budget. Samtidig med at hensynet til at reducere grænsehandlen taler for lavere benzinafgifter, så er der derfor behov for at gøre kollektiv persontransport billigere.

Endelig kan det påvises, at en række af de særlige afgifter, der især skaber en valutakrævende grænsehandel, også klart vender den tunge ende nedad. Det er derfor nærliggende at søge at sammensætte en »pakke« af punktafgiftslettelser, der på samme tid vejer tungest i små familiebudgetter og reducerer grænsehandelsproblemet.

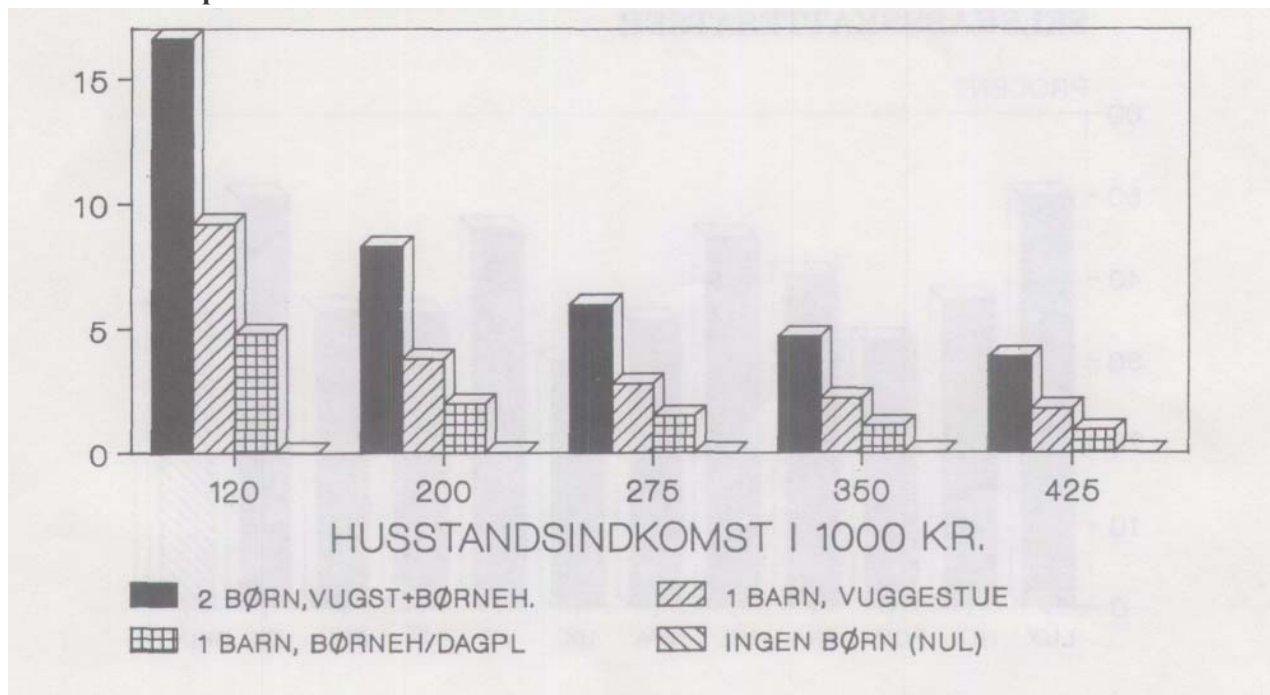
Men alle disse fordelingspolitiske og samfundsøkonomisk velbegrundede lettelser kan kun gennemføres forsvarligt, hvis der samtidig sker en forøgelse af befolkningens samlede opsparing.

Derfor foreslår Socialdemokratiet lettelser i skatter, afgifter og offentlige takster på ialt 12,5 mia. kr. årligt - under forudsætning af, at der samtidig gennemføres en obligatorisk pensionsopsparing for alle erhvervsaktive fra midten af 1990 (jvf. punkt 4).

- Taksterne ved offentlig børnepasning ændres ved en nedsættelse af den maksimale forældrebetaling til 25 pct. af driftsudgifterne, lovpligtig søskenderabat og bedre fripladsregler.
 - Indtægtstab for statskassen ved kompensation gennem øget bloktilskud til kommunerne under eet 0,7 mia. kr. årligt (i kraft fra 1.7.1990).
- »Skatteloft« gennemføres for alle, der modtager indtægtsbestemte offentlige tilskud - specielt pensionister og børnefamilier. Selv i den værste tænkelige kombination skal der være mindst en tredjedel af den personlige indtægt tilbage efter fradrag af både skat og nedsatte ydelser.
 - Skønnet merudgift 0,4 mia. kr. årligt (i kraft fra 1.1.1991).
- En ekstraordinær forhøjelse gennemføres af børnefamilieydelsens værdi på 1.000 kr. årligt pr. barn under 18 år. (svarende til ekstra personfradrag hos forældrene på 2.800 kr. pr. barn - jvf. bilag 1 B).
 - Indtægtstab for statskassen 1,1 mia. kr. (i kraft fra 1.1.1991).

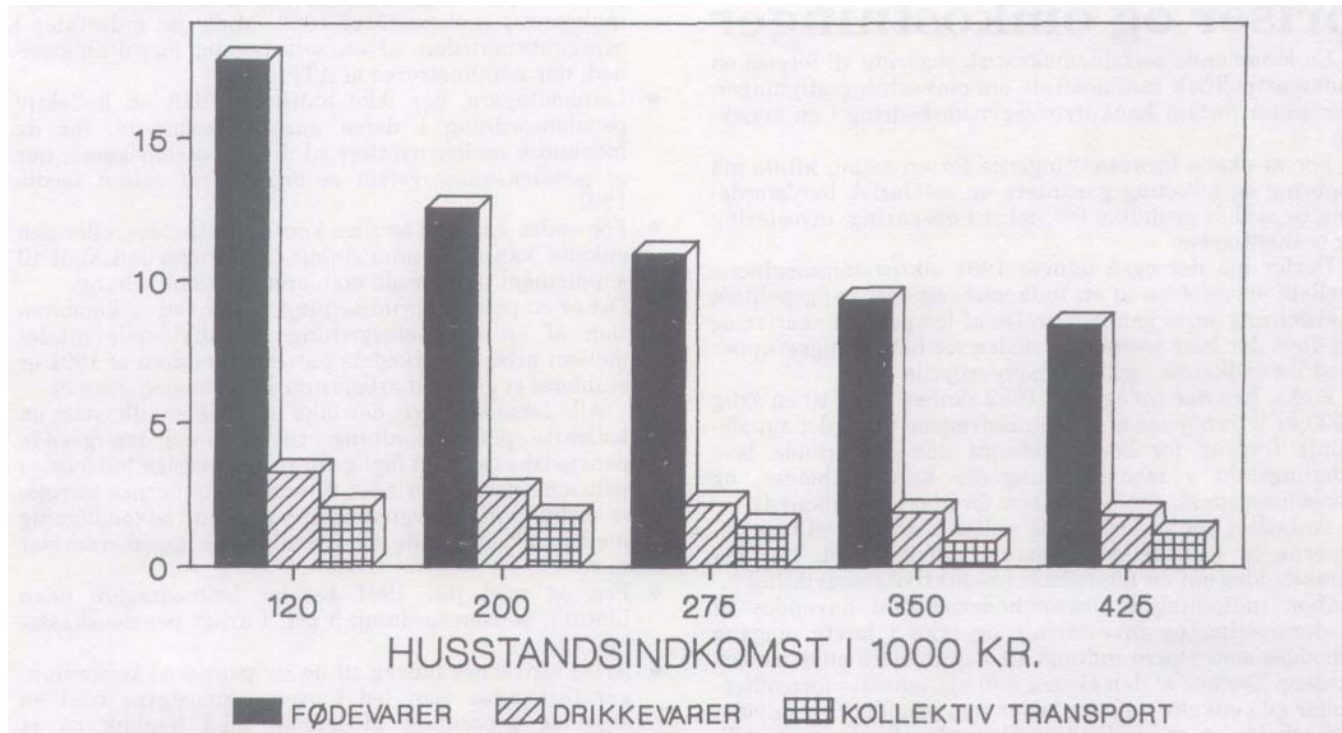
TAKSTLETTELSER I PCT. AF INDKOMST VED HØJESTE INSTITUTIONSTAKSTER

Lettelse i pct. af bruttoindkomst

FORBRUGETS ANDEL AF INDKOMSTEN

Pct. af bruttoindkomst

Figuren viser, at føde- og drikkevarer og kollektiv transport er poster, der vejer mest i bunden af indkomstfordelingen. Derfor giver det god fordelingsvirkning at lette afgifter og takster netop på disse områder.

- Udvalgte fødevarer (bl.a. lette mejeriprodukter) fritages for moms. Der må desuden gennemføres omlægninger i moms- og afgiftssystemet med henblik på billiggørelse af bøger og fremme af kulturaktiviteter.
 - Samlet afgiftslettelse 1,0 mia. kr. årligt (i kraft fra 1.1.1991).
- Taksterne for kollektiv personbefordring med tog og bus nedsættes væsentligt (ca. 30 pct.), så den i forhold til persontrafikken får forbedrede konkurrencevilkår uanset lavere benzinafgift.
 - Indtægtstab for det offentlige 1,6 mia. kr. årligt (i kraft fra 1.7.1990).
- Afgifterne på benzin og autogas reduceres med godt en fjerdedel.
 - Samlet afgiftslettelse incl. moms 2,4 mia. kr. årligt (i kraft fra 1.7.1990). Prisen på benzin nedsættes med ca. 1,25 kr. pr. liter.
- Afgifterne på kaffe, te, mineralvand, konsumis, gram-mofonplader, glødelamper, sikringer, hårde hvidevarer, TV-apparater, videoer og parfume afskaffes helt.
 - Samlet afgiftslettelse incl. moms ca. 5,3 mia. kr. årligt (i kraft fra 1.7.1990). Et halvt kg kaffe falder ca. 10 kr. En pilsner falder ca. 1 kr. og en flaske vin ca. 5,40 kr.

Det er aldeles afgørende, at der eksisterer en effektiv konkurrencelov, så priser og avancer kan kontrolleres og

forbrugerne derved sikres det fulde udbytte af afgiftsned-sættelserne.

Moms- og afgiftsned-sættelserne på ialt 8,7 mia. kr. vil afgørende mindske grænsehandelsproblemerne - også selv om de øvrige EF-lande uden dansk medvirken beslutter en vidtgående afgiftsharmonisering.

De skitserede afgiftslempelser vil - via mindre grænse-handel mod syd og udvidet grænsehandel mod nord - sikre et selvstændigt bidrag til forbedring af betalingsbalancen på mindst 1 mia. kr.

Specielt i forhold til lettelserne på øl og vin, sukker og chokolade kan der være sundhedspolitiske indvendinger. Men det er afgørende for at punktere dynamikken i grænsehandlen, at netop disse varer er med i udspillet. Der er heller ikke grund til at tro, at prisændringer i den foreslåede størrelsesorden har nævneværdige konsekvenser for det samlede forbrug.

Det forudsættes i øvrigt, at Danmark netop i kraft af den skitserede buket af afgiftslempelser kan bane vejen for vore EF-partners accept af en varig særordning med stikprøvekontrol ved grænsen, således at i hvert fald afgifterne på tobak, spiritus og fyringsolie kan opretholdes.

Man kan nære forhåbning om, at andre europæiske lande i mellemtiden - af provenu-, sundheds- og energipolitiske grunde vil hæve afgifterne netop på disse varer.

Også den nuværende tyngde af den danske bilbeskatning forudsættes opretholdt — muligvis med en noget ændret sammensætning.

Et eksempel på den sociale fordelingsvirkning af forslagene om lettelse af skatter, afgifter og takster:

Lavtlønnet enlig forsørger (løn 120.000 kr.) med 1 barn i dagpleje (kommune med høj takst)	
- virkning af lavere priser på føde- og drikkevarer	1.100 kr.
- virkning af billigere kollektiv trafik.....	900 kr.
-forhøjelse af børnefamilieydelsen.....	1.000 kr.
- nedsat forældrebetaling i dagpleje	6.700 kr.
ialt lettelse	9.700 kr.
I lettelsen skal - j vf. afsnit 4 - modregnes nettoudgiften ved en 3 pct. pensionsopsparing	2.200 kr.

3. Lønninger, priser og omkostninger

En kommende socialdemokratisk regering vil foreslå en indkomstpølitisk rammeaftale om omkostningsstigninger, der sikrer fortsat konkurrenceevneforbedring i en årrække.

For at skabe forudsætningerne for en sådan aftale må regering og folketing garantere en solidarisk byrdefordeling og stabilt grundlag for vækst i opsparring, investering og beskæftigelse.

Derfor må der også udover 1991 sikres sammenhæng mellem opfyldelsen af en indkomst- og opsparringspølitisk målsætning samt gennemførelse af lempelser i skatter og afgifter, der især værner levedoden for befolkningsgrupper med lav indkomst og stor forsørgerbyrde.

F.eks. kan der fra og med 1992 skabes plads til en årlig 1500 kr.'s forhøjelse af personfradragene (også det supplerende fradrag for børn), såfremt den nuværende lave stigningstakt i lønomkostningerne kan fastholdes, og pensionsopsparingen vokser som forudsat (jvf. afsnit 4).

Forbedret konkurrenceevne stiller krav både til lønmodtagerne og til ledelse og ejere i erhvervslivet. Der må samarbejdes om en forstærket produktivitetsudvikling.

Øget indtjening i virksomhederne skal anvendes til modernisering og investering, og ikke i første omgang udloddes som større indtægt til kapitalejere eller medarbejdere. Der bør af den ekstra indtægt oprettes fornyelsespuljer i de enkelte virksomheder som grundlag for udvidet samarbejde om medarbejderuddannelse, forskning og teknologisk udvikling. Som ekstra garanti for investering og uddannelsesplanlægning kan overvejes en midlertidig særlig afgift på ekstraordinær værditilvækst, der ikke anvendes til modernisering af kapitalapparatet eller indskydes i fornyesepulje.

Der må opretholdes et selvstændigt konkurrencetilsyn som del af en effektiv, men moderniseret pris- og monopollovgivning.

Der indføres effektiv priskontrol - også med henblik på at sikre forbrugerne den fulde virkning af de foreslåede afgifts- og takstnedsættelser.

Det må være samfundets opgave at udnytte moderne dataregistreringsteknik til at give forbrugere og virksomheder hurtig og præcis information om både nationale og internationale prisforhold. Derved kan multinationale koncerners forsøg på at gøre Danmark til højprisland - som vi f.eks. har oplevet det på medicin- og benzinområdet - modvirkes.

4. Opsparing og pensionsreform

Det er afgørende, at der sker en forøgelse af den private, langsigtede opsparring i en form, der hurtigt og effektivt kan bidrage til forøgede erhvervsmæssige investeringer.

Derved skabes langsigtet et grundlag for lettelse af skatte- og afgiftstrykket.

Med den begrænsede lønramme, der er aftalt for den indeværende overenskomstperiode, er det kun muligt at få plads til en hurtig start på en pensionsopsparing, hvis en deraf følgende udhuling af de laverelønnedes disponible realløn på anden måde kan forhindres.

Derfor skal de efterfølgende forslag om start på obligatorisk pensionsopsparing fra 1990 ses i nøje sammenhæng med forslagene om lempelse af skatter, afgifter og offentlige takster (jvf. afsnit 3):

- Som start betaler alle lønmodtagere fra 1. juli 1990 og ét år frem 3 pct. af lønnen ind til en obligatorisk pensionsopsparingskonto, hvor midlerne i overgangsperioden forvaltes af LD med administrativ bistand af ATP-huset.

Personligt erhvervsdrivende og medhjælpende ægtefæller betaler tilsvarende et bidrag til en bunden pensionsopsparingskonto på 3 pct. af den personlige indkomst i indkomståret 1989. Midlerne indbetales i overgangsperioden til en selvstændig forvaltningsenhed, der administreres af ATP-huset.

- Lønmodtagere, der ikke hidtil har haft en kollektiv pensionsordning i deres ansættelsesforhold, får de indskudte midler overført til deres pensionskasse, når et pensionskassesystem er organiseret senest medio 1991.
- For andre kan den særlige konto opretholdes, eller den enkelte kan efter anmodning få bidraget indskudt til supplement af allerede etableret pensionsordning.
- Det er en politisk forudsætning, at der ved en kombination af en rammelovgivning og udfyldende aftaler mellem arbejdsmarkedets parter fra midten af 1991 er etableret et generelt arbejdsmarkedspensionssystem.
- Alle lønmodtagere, der ikke allerede er tilknyttet en kollektiv pensionsordning, tilsluttes en tværgående pensionskasse. Den faglige/branchemæssige inddeling i pensionskasser overlades til organisationernes nærmere forhandling. Lovgivningen sikrer en risikoudligning mellem eksisterende og nyetablerede pensionskasser m.v.
- Fra og med juli 1991 betaler lønmodtagere uden hidtidig pensionsordning 3 pct. i årligt pensionskassebidrag.
- Arbejdsgivernes bidrag til de ny pensionskasseordninger fastsættes som led i overenskomsterne med en stigende procentdel af lønnen med henblik på et slutniveau på 6 pct. Forudsat at der som skitseret kan ske yderligere lettelse i skatter og afgifter i forbindelse med fortsat konkurrenceforbedring sigtes på at nå de 6 pct. allerede i 1996.
- Der betales bidrag til arbejdsmarkedspension for dagpengemodtagere - og for nuværende førtidspensionister med henblik på en optjening af pensionsrettigheder, der kan sikre levestandarden også efter 67-års alderen.
- Selvstændigt erhvervsdrivende og medhjælpende ægtefæller søges inddraget i en generel arbejdsmarkedspension - evt. med mulighed for delvis at lade pensionsopsparingen stå i egen virksomhed.
- Levestandarden for de nuværende pensionister må ikke forringes på grund af ændringerne i skatte-, afgifts- og tilskudssystemerne. Samtidig må gennemføres et »skatteloft« for pensionister, så ingen risikerer at beholde mindre end en tredjedel af en indtægt ved siden af folkepensionen.
- Med det formål at gøre pensionsreglerne enklere og gøre det reelle levestandardniveau på løn og pension mere direkte sammenligneligt foreslås, at der - i sammenhæng med omlægningen af indkomstskatten og indførelse af bruttoindkomstafgift - sker omregning af de særlige pensionistfordele i skattesystemet til højere pensionstillæg.

5. Sammenhængende erhvervs-, uddannelses- og arbejdsmarkedspolitik

Socialdemokratiet fremlagde allerede i november 1988 en sammenhængende handlingsplan for en dynamisk erhvervs-, uddannelses- og arbejdsmarkedspolitik, hvorfra nogle enkelte hovedsynspunkter skal fremdrages.

Det er nødvendigt at satse mere på at give den erhvervsaktive befolkning flere og mere ajourførte kundskaber.

Ikke mindst er der brug for en stærk forøget indsats i arbejdsmarkedsuddannelserne i videste forstand. Det gælder både den offentlige indsats og virksomhedernes egen efteruddannelse, der kan styrkes ved fornyelsespuljer (jvf. afsnit 3). En sådan indsats er en helt nødvendig forudsætning for, at vi kan genskabe høj beskæftigelse ved mere moderne og teknologisk avancerede virksomheder. Vi skal forhindre, at der tidligt i en fase, hvor beskæftigelsen omsider øges, bliver mangel på arbejdskraft med en række uundværlige kvalifikationer - og derved opstår flaskehalse og inflation, der kan forhindre videre opsving i økonomien og forøgelse af beskæftigelsen.

- Derfor er det samfundsøkonomisk nødvendigt med en massiv forøgelse af efteruddannelsesindsatsen for voksne, herunder iværksættelse af betalt frihed til uddannelse.
- Der skal i hvert af årene 1990-1994 gennemføres en kapacitetforøgelse i efteruddannelsesindsatsen svarende til, at ekstra 6.000 personer er på supplerende uddannelse hele året igennem dvs. at fra og med 1995 vil være tale om en forøgelse af indsatsen svarende til ekstra 30.000 mandår svarende til f.eks. ekstra uddannelsesmuligheder for 75.000 personer i gennemsnitligt 5 måneder). Ressourcerne til denne ekstra indsats skal findes indenfor de meget snævre rammer for væksten i de samlede offentlige udgifter, der er beskrevet i bilag 2.
- Der må derfor også gennemføres en modernisering af det samlede uddannelsessystem - herunder også folkeskolen - med henblik på at bruge ressourcerne mere effektivt. Der må sigtes på bedre, kortere og mere målrettede uddannelsesforløb i de faglige og boglige uddannelser.
- Der må etableres en indsats, der sikrer - job og uddannelse til alle unge under 20 år. Bistands-hjælpsmodtagere på 20 år og derover får de samme rettigheder og pligter med hensyn til arbejds- og uddannelsesstilbud som forsikrede ledige har i henhold til arbejdstilbudsloven. I forbindelse med denne indsats må der også åbnes større muligheder for jobtilbud indenfor det kulturelle område.
- Styrket informationsindsats og erhvervs- og uddannelsesvejledning i skolen og i forhold til de ledige.
- Sikkerhed for praktikpladser i de erhvervsfaglige grunduddannelser. De nødvendige praktikpladser kan sikres ved forpligtelser for offentlige og private arbejdsgivere - om nødvendigt gennem betaling til oprettelse af ekstraordinære praktikpladser eller værkstedsskoler.
- Større optagelseskapacitet indenfor de boglige uddannelser. Herunder må en plan for afvikling af adgangsbe-grænsningen og for øget internationalisering ad de videregående uddannelser iværksættes straks.
- En tryghedsreform for arbejdsmarkedet er afgørende for gennemførelsen af den nødvendige omstilling og fornyelse. Reformen skal fastsætte minimumskrav for, hvordan lønmodtagerne skal behandles under ansættelsen og i forbindelse med individuelle afskedigelser. Reformen vil således styrke virksomhedernes ansvar overfor medarbejderne samt medføre bedre produktionsplanlægning og tilskynde til større indsats fra virksomhederne for at uddanne medarbejderne i ny teknologi. Reformen vil derfor også medvirke til at reducere dagpengeudgifterne for det offentlige.
- Ny samarbejdsmonstre for en mere effektiv erhvervsstruktur og stærkt øget forskningsindsats skal udvikles i industrielle fora mellem erhvervene, det offentlige og de gamle og ny finansielle institutioner.

6. Solidarisk boligpolitik

Der tages fat på udformningen af en boligpolitisk helhedsløsning med følgende indhold:

- Der indføres forbedrede regler for beboerdemokrati og lejernes overtagelse af privat udlejningsbyggeri som private eller sociale andelsboligforeninger. Samtidig må sikres de nødvendige midler til vedligeholdelse og forbedring i de ældre udlejningsboliger.
- Det støttede byggeris omfang fastlægges for en længere periode, så de boligsociale behov kan imødekommes. Enhver tanke om nedskæringer i finansieringsstøtten, der øger huslejen i nyt og nyere støttet byggeri, og dermed øger de generationsbestemte huslejevorskelle på denne del af boligmarkedet, må afvises.
- Der gennemføres en gennemgribende forenkling af den individuelle boligstøtte i udlejningsboliger, uden at det samlede støtteniveau beskæres - til skade især for lejere i det dyre, nyere byggeri. I sammenhæng hermed kan det overvejes at erstatte de særlig gunstige lejeværdi- og boligydelsesregler for pensionister i ejerbolig med en generel adgang til individuel boligstøtte for indehavere af ejerboliger, der har ekstraordinært store udgifter eller særlig lave indkomster.
- Der indføres adgang - også for pensionsinstitutionerne direkte og med realrenteafgiftsfrihed - at finansiere ejerboligbyggeri med indekslån med længere løbetid, der kan variere i forhold til pris- og lønudviklingen.
- Ejerboliger fra de senere års høj renteperiode får adgang til omfinansiering til indekslån på lempelige vilkår. Der gennemføres regler for særlig omfinansiering, tvangsakkord og omdannelse af tvangsauktionstruede ejerboliger til udlejningsboliger. Det forudsættes, at en eventuel merudgift ved omfinansiering m.v. dækkes ind ved bidragsforhøjelse i realkreditinstitutterne.

7. Fornyelsen af den offentlige sektor

Vi har en stor og velfungerende offentlige servicesektor. Den er helt nødvendig for, at vi kan opretholde et moderne arbejds- og familiemønster, hvor både mænd og kvinder er på arbejdsmarkedet. Vi hverken kan eller vil dreje udviklingen tilbage, så omsorgen for børn, gamle, syge og handicappede alene varetages tilfældigt, ulønnet og privat.

Men netop for at bevare og udvikle den offentlige service må vi bane vej for fortsatte strukturforandringer, jvf. også diskussionen i SAMAK-rapporten »Fornyelse i den offentlige sektor«. Målet er at bevare den ønskede standard samtidig med at skattetrykket gradvis mildnes. Vi skal fjerne den utryghed og demoralisering af medarbejderne i den offentlige sektor, der er en følge af den borgerlige nedskæringspolitik. Vi skal skabe et langt mere konstruktivt samarbejde med de ansatte og deres organisationer.

Der må åbnes for endnu flere eksperimenter i form af frikommuneforsøg o.L., for at finde frem til den indretning af den kollektive service, der bedst og billigst imødekommer borgernes ønsker.

Decentralisering og øget valgfrihed for borgerne må være ledetråden. Ansvar og økonomi må i større omfang lægges ud til brugere og ansatte i den enkelte offentlige institution.

Men det er uacceptabelt at anvende øget brugerbetaling for almene sundheds-, social- og uddannelsesydelser, fordi byrdefordelingen derved forvrides til ugunst for folk med mange børn, stor sygdoms- og arbejdsløshedsrisiko og lav indkomst.

Derimod kan brugerafgifter for borgere eller virksomheder på miljø, arbejdsmiljø- og trafikområdet være et udmærket instrument til at fremme samfundsmæssige mål og aflaste de generelle skatter og afgifter. Større arbejdsgiverfinansiering af dagpengeudgifterne kan tjene samme formål og tilskynde til en bedre arbejdstilrettelægning i virksomhederne.

Bilag I

Socialdemokratiets forslag vedrørende erhvervs- og personskat

1. A. Lavere skatteprocent og bredere skattebasis for erhvervslivet

EF-kommissionens forslag til selskabsbeskatningsdirektiv kan tages som udgangspunkt for en nyindretning af selskabs- og virksomhedsbeskatningen i Danmark.

Vi er ikke traktatligt forpligtet til at acceptere Kommissionens direktivforslag. Men det vil ikke være nogen fordel for Danmark, at virksomhederne i stigende grad vælger geografisk placering efter hvilken nations mix af skatteprocent, indkomstgrundlag og fradragsregler, der passer dem bedst.

Eller endnu værre: At multinationale selskaber fortsat har tilskyndelse til at skaffe sig fradrag i Danmark, men placere indtægten i andre europæiske lande.

Derfor skal der sigtes på en selskabs- og virksomheds-skatteprocent på 36 i stedet for de nuværende 50.

Indekseringen af afskrivningsgrundlaget skal standses. Varelagerne nedskrives og adgang til henlæggelse til investeringsfond, forskudsafskrivning og udlandslempelse skal gradvis afvikles og adgang til sambeskatning med udenlandske datterselskaber afskaffes.

Al fremtidig værdistigning på værdipapirer, finansielle instrumenter og fast ejendom indgår senest ved realisation i den almindelige, skattepligtige virksomhedsindkomst.

Fuldt gennemført kan denne indretning af selskabs- og virksomhedsbeskatningen medføre større provenu end det nuværende system. Men et eventuelt merprovenu må anvendes til at reducere generelle afgifter, der belaster erhvervslivets omkostningsniveau.

Der kan dog specielt for den finansielle sektor - pengeinstitutter og forsikringsselskaber - være tale om en mindre velbegrundet lettelse i beskatningen, der i givet fald kan opvejes ved forhøjelse af denne sektors særlige arbejdsgiverafgifter.

Virksomhedsordningen forudsættes at blive obligatorisk for egentlig erhvervsvirksomhed, mens anpartner i interessent- og kommanditselskaber udelukkes fra ordningen og beskattes som kapitalindkomst.

1.B. Lavere personlige trækprocenter og højere bundfradrag

Det er uholdbart at bryde skattereforens sammenhæng mellem niveauet for selskabs- og virksomhedsskatten, skatten af personers kapitalindkomst og laveste skatteprocent for anden personlig indkomst.

Den foreslåede reform af erhvervsbeskatningen vil derfor kræve en meget betydelig reduktion af den personlige indkomstskat.

En sådan reduktion kan ikke gennemføres på kort sigt, medmindre privatforbruget på anden måde holdes i ave og de offentlige kasser sikres kompenserende indtægter.

Man er derfor nødt til at udforme skatteomlægningen som en omkostningsneutral omlægning fra en »nettoskat« på personernes skattepligtige indkomst til en afgift af bruttoindkomst (jvf. punkt I.D). Bruttoafgiften svarer i sine virkninger til andre landes arbejdsgiverafgifter og vil holde de disponible indkomster nogenlunde uændrede.

For den personlige indkomstskat foreslås følgende:

- Den proportionale statskat afskaffes.
- Skatterne til kommune, amtskommune og evt. folkekirke bliver således de eneste personlige indkomstskatter for de fleste.
- For at sikre kommunerne uændret indtægt skal procenten i gennemsnit landet over være ca. 36 pct., således at proportionalsskatten falder fra et typisk niveau på ialt 52 til de 36 pct.
- Personfradraget hæves til 36.000 kr. (1988-niveau).
- Børnefamilieydelsen omformes til et supplerende personfradrag hos forældrene på 15.000 kr. pr. barn under 18 år, — dog således at evt. udnyttet del af det supplerende personfradrag udbetales kontant.
- Det nuværende 3 pct.-fradrag (max. 3.500 kr.) ændres til et fradrag på 10 pct. af personlig indkomst, dog max. 9.000 kr. (1988-niveau).

Det samlede bundfradrag er således 45.000 kr. for personer uden børn, der har en personlig indkomst på 90.000 kr. eller mere.

Bundfradragene må delvis finansieres af staten for at sikre en rimelig mellemkommunal byrdefordeling og opnå det nedenfor forudsatte gennemsnitsniveau for de kommunale skatteprocenter og yde garanti for, at den kommunale økonomi ikke forringes som følge af omlægningen.

Det forudsættes, at særregler for pensionisters personfradrag ophæves, og værdien af de hidtidige særregler omregnes til forhøjet pensionstillæg.

- Det forudsættes, at 6 og 12 pct.s skatterne bevares og bundgrænserne for disse nedsættes med en fjerdedel (jvf. punkt I.D.).

Det bør dog overvejes i hvilket omfang disse »tillægs-skatte« (progressive elementer i indkomstskatten) kan erstattes af andre skatteformer, der kan sikre samme reelle, gennemsnitlige progression.

I overvejelserne må også indgå et udvalgsarbejde om mulighederne for senere, som helt eller delvist alternativ til den personlige indkomstskat, at indføre progressiv skat på det opgjorte samlede privatforbrug (»direkte forbrugsskat«) i stedet for på indkomsten.

1.C. Særlige regler for visse kapitalafkast og renteudgifter

Det må forventes, at renteforskellen til det øvrige EF de nærmeste år vil blive yderligere formindsket. Rente-niveauet vil derfor være lavt sammenlignet med situationen for få år siden - og sandsynligvis endda faldende i forhold til nu.

Dette medfører, at afkast af variabelt forrentet kapital nedsættes, ligesom rentebyrden falder på variabelt forrentet gæld.

Derfor er det rimeligt, for disse typer af renteindtægter og -udgifter, at lade et fald i skat og fradragsværdi slå igennem til gavn for opsparingen.

Til gengæld kan den fortsat tilfældigt virkende renteaftgift på såkaldte forbrugslån afskaffes.

Lavere rente slår pr. definition ikke igennem på fastforrentede fordringer (obligationer, pantebreve m.v.) og fastforrentet gæld (herunder ejerboligprioriteter). Det er ikke velbegrundet at omfordele til gunst for ejere af obligationer og pantebreve, der endda oftest har fået en betydelig kursgevinst på grund af rentefaldet. Og det er uacceptabelt at omfordele yderligere til ugunst for husejere med tunge prioriteter fra højrenteperioden.

Derfor må der laves en særordning, der fastholder nogenlunde den nuværende reelle skattevirkning for gammel fastforrentet gæld og formue:

- Det foreslås, at renteindtægter vedrørende fastforrentede papirer fra før reformen og renteudgifter på fastforrentet gæld, stiftet før reformen, medtages med 150 pct. af beløbet ved opgørelsen af personers skattepligtige indkomster: Derved fastholdes den typiske renteskat og rentefradragsværdi i realiteten på ca. 54 pct. (mod nu ca. 52 pct).

- Lejeværdi af egen bolig (normalsatsen) ændres til en skat på ejerboliger på 1,35 pct. af den aktuelle ejendoms værdi. Det svarer til samme reelle niveau som den nuværende beskatning (jvf. at »gamle« rentefradrag mindst også bevarer deres reelle værdi). Lejeværdiskatten opkræves sammen med indkomstskatten.
- Også for gamle aftaler om underholdsbidrag bør opregningen til 150 pct. anvendes.
- Også for personer indføres - med generel undtagelse for ejerboliger - skattepligt for fremtidige, realiserede værdistigninger på værdipapirer, finansielle instrumenter og fast ejendom og tilsvarende fradragsret for tab ved værdifald.
- Formueskatte loftet afskaffes, erhvervsaktiver og unoterede aktier indgår i formueopgørelsen med realistiske værdier, og formueskatteprocenten hæves til 1,5. Der indføres til gengæld adgang til betaling af hovedaktionærens og virksomheders formueskat direkte fra virksomheden.
- Selskaber pålægges at beregne fremskudt selskabsskat (der modregnes i senere endeligt pålignet selskabsskat) af al udbyttebetaling. Der opretholdes en definitiv beskatning på 30 pct. af udbetalt nettoudbytte, men med et bundfradrag pr. person i udbytteskatten på 1.000 kr, hvorved dobbeltbeskatningen afskaffes for de 90-95 pct. af udbyttemodtagerne.
- Realrenteafgiften bør grundigt revurderes i lyset af ændringerne i selskabs- og personbeskatningen. Det bør især overvejes over en årrække at tilpasse systemet, så realrenteafgiften til sidst i afgiftsgrundlag og -procent er identisk med selskabsskatten.

1.D. Afgift på bruttoindkomst

Løn, honorarer, vederlag og pensionsbidrag m.v. pålægges en af arbejdsgiverne opkrævet afgift på bruttoløn.

Afgiften fastsættes til knap 1/4 af bruttoløn før afgiftsbetaling og virker på samme måde som en generel arbejdsgiverafgift på lønsommen. (Ved bruttoafgiften beskæres indkomstskattegrundlaget med 25 pct. De 36 pct. i indkomstskat af det resterende grundlag svarer derfor til

27 pct. af det oprindelige - og summen af 25 + 27 svarer til den nuværende proportionalsskat).

Skattepligtige overførselsindkomster som sociale pensioner, dagpenge og efterløn skal ikke betale afgift.

De lovfæstede takster kan i forskelligt omfang nedsættes, så nettoudbetalingen ikke forrykkes af skatteomlægningen. Derved opnås teknisk set meget betydelige besparelser, uden at levestandarden for pensionister, efterlønne-re og dagpengemodtagere berøres.

De faste takster på kontakthjælp bør omregnes til personskattepligtige, men afgiftsfri beløb.

Andre hidtil skattefrie offentlige ydelser som f.eks. børnetilskud og boligsikring skal ikke hverken skatte- eller afgiftsbelægges eller omregnes. Men hvor disse ydelser er indkomstbestemte skal skalaerne justeres.

Tjenestemandspensioner og fremtidigt optjent privat pensionsret fritages for bruttoindkomstafgift. Tjenestemandspensionerne tilpasses til niveauet uden bruttoafgift, mens øvrige pensionsordninger ved udbetalingen reduceres med bruttoindkomstafgift for den andel, der er optjent før omlægningen fra indkomstskat til bruttoafgift.

Det vil - i hvert fald efter en kort tilvænningsperiode - være naturligt at slette henvisningen til den tidligere bruttoløn på den enkeltes lønseddel:

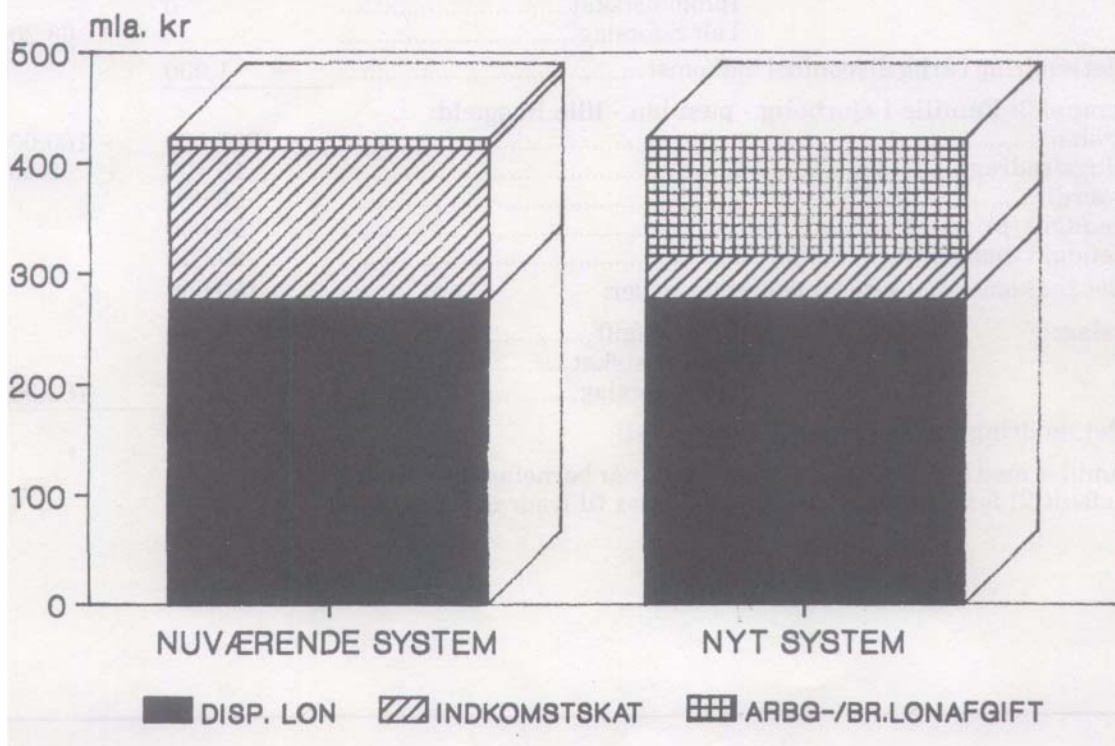
Grundlaget for indkomstbeskatning og tildeling af indkomstbestemte ydelser skal fremover være løn efter fradrag af bruttolønafgift.

Afgiften skal beregnes også af arbejdsgiverens indirekte lønomkostninger - d.v.s. blandt andet personalegoder, der leveres som naturalier. Der må sigtes på en mere realistisk værdiansættelse af naturaliegoder.

Når arbejdsgiverens og lønmodtagerens bidrag til pensionsordninger undergives bruttolønafgift, skal der også være adgang til formel reduktion af pensionsbidragene med afgiftsbeløbet. Det vil på kort sigt styrke statsfinan-serne, men modsvares af mindre beskatning, når pensionerne til sin tid kommer til udbetaling, idet der som nævnt ikke skal betales afgift af pensionsudbetalinger.

Med indførelsen af bruttoafgiften vil det være naturligt at opkræve AUD-bidrag som del af denne afgift i stedet for som nu som et fast kronebeløb pr. heltidsbeskæftiget.

VIRKSOMHEDERNES LØNOMKOSTNINGER

Bruttoafgiften pålægges også al personlig indtægt, der trækkes ud af selvstændig erhvervsvirksomhed.

I.E. Virkninger for statens indtægter og borgernes levestandard

Den samlede personskat og bruttoindkomstafgift vil ikke umiddelbart betyde større ændringer i disponibel indkomst i forhold til det nuværende system - hverken for befolkningen som helhed eller for de enkelte indkomstgrupper. (Her skal man være opmærksom på de ændringer i taksterne for overførselsindkomsterne, der er nævnt i punkt I.D.).

Der sker dog umiddelbart en vis omfordeling fra folk

med store til folk med små fradrag. (Bortset fra »gamle« prioritetsrenter m.v., hvis værdi opretholdes).

I løbet af nogle år vil beskatning af formuegevinster og reduktionen i rentefradragenes værdi i takt med afviklingen af de »gamle« fastforrentede lån udvide beskatningsgrundlaget - især for de lidt højere indtægtsklasser.

Denne merindtægt skal anvendes til en stadig voksende nedsættelse af skatte- og afgiftsprocenterne.

Det skal endelig bemærkes, at det skal overvejes, om der er behov for visse begunstigende sær- eller overgangsordninger i personskattesystemet for en mindre gruppe med meget små (deltids-) lønindtægter, der belastes særligt af bruttoindkomstafgiften.

3 eksempler på skatteomlægningens virkninger for lønmodtagerægtespar uden børn*:

Eksempel 1: Lejerfamilie:

Bruttoløn		181.000	+ 140.000
Ligningsmæssige fradrag		8.400	+ 5.800
Renteudgift banklån		8.000	
Samlet indkomstskat efter nuværende regler:		126.400	
S-forslag	Bruttoafgift	80.300	
	Indkomstskat	46.100	
	I alt S-forslag	126.400	
Samlet ændring i årlig disponibel indkomst:		0	

Eksempel 2: Familie i ejerbolig - lav løn - stor husgæld:

Bruttoløn		149.000	+ 124.000
Ligningsmæssige fradrag		6.600	+ 4.500
Lejeværdi		12.500	
Renteudgift (prioriteter)		80.000	
Samlet indkomstskat efter nuværende regler:		70.100	
S-forslag	Bruttoafgift	68.200	
	Indkomstskat	0	
	I alt S-forslag	68.200	
Samlet ændring i årlig disponibel indkomst:		+ 1.900	

Eksempel 3: Familie i ejerbolig - pæn løn - lille husgæld:

Bruttoløn		237.000	+ 160.000
Ligningsmæssige fradrag		16.400	+ 8.400
Lejeværdi		20.000	
Renteudgift (prioriteter)		20.000	
Renteudgift (banklån)		20.000	
Samlet indkomstskat efter nuværende regler:		160.900	
S-forslag	Bruttoafgift	99.200	
	Indkomstskat	63.700	
	I alt S-forslag	162.900	
Samlet ændring i årlig disponibel indkomst:		+ 2.000	

*) Familier med børn vil betale lavere skat, når børnefamilieydelsen (jvf. afsnit 2) forhøjes og samtidig omdannes til fradrag i skatten.

Bilag 2

Samfundsøkonomiske konsekvenser af Socialdemokratiets politik

Grundforløbet uden en mere aktiv politik

Følgende hovedforudsætninger er indlagt i grundforløbet:

- International vækst på 3 pct. pr. år.
Da eksportmarkederne for industrivarer som følge af stigende international arbejdsdeling udvikler sig hurtigere end den generelle vækst, indebærer antagelsen om BNP-væksten på 3 pct. pr. år, at eksportmarkederne for industrivarer vokser med ca. 5 pct. pr. år. Effekten af øget international arbejdsdeling er også indarbejdet i bestemmelsen af industriimporten.
Eksportmarkederne for tjenesteydelser antages at udvikle sig på linie med markederne for industriprodukter, mens markederne for landbrugsvarer ventes at stige med godt 2½ pct. årligt.
- Der ventes et vist rentefald (i gennemsnit 1/4 point pr. år) ude i verden i takt med en vis afdæmpning af væksten i verdensøkonomien.
- Konkurrenceevnen overfor udlandet er uændret fra 1991-95. Frem til 1991 er indregnet de konkurrenceevneforbedringer, som følger af de nye overenskomster samt de »forsinkede« effekter af faldet i kronkursen gennem 1988 og omlægningen af arbejdsgiverafgifterne.
- Nettotilgangen til arbejdsstyrken vil gradvis falde fra ca. 18.000 personer i 1990 til ca. 5.000 personer i 1995. Efter 1995 vil der være tale om nettoafgang fra arbejdsmarkedet. Udviklingen afspejler dels befolkningsudviklingen i aldersgruppen fra 15-64 år, og dels det forhold, at kvindernes erhvervsfrekvens er højere for unge end for ældre.
- Udover den overenskomstmæssige aftalte reduktion i arbejdstiden i 1989 og 1990 regnes kun med en gennemsnitlig årlig reduktion på en halv procent fra og med 1991.
- Der antages en stram udgiftspolitik, således at det offentlige forbrug er stort set uændret. Med disse hovedforudsætninger fås følgende billede af den økonomiske udvikling frem mod 1995:
 - Årlig økonomisk vækst på ca. 2¼ pct.
 - Privatforbrug og boligbyggeri stiger et par procent om året.
 - Erhvervsinvesteringerne skønnes at falde en anelse i 1989-90 for derefter at accelerere til 3-5 pct. pr. år frem til 1995 (i erhvervsinvesteringer medregnes DSB og Storebælts-forbindelsen).
 - Den samlede eksport stiger med 4,5-5 pct. om året. Stigningen i importen er ca. 1 pct. lavere.
 - Arbejdsløsheden vokser til 300.000 i 1992-93 for derefter at falde som følge af den demografiske udvikling med færre i ungdomsårgangene.

Grundforløbet betyder derfor, at man først efter 1995 er nået under arbejdsløsheden i 1989 - endda senere hvis den nuværende regerings annoncerede politik om nedskæring i den offentlige beskæftigelse blev realiseret. Betalingsbalancen forbedres gradvist - med forstærket tendens 1993-95. I 1995 er et overskud på 3-4 mia. kr. med tendens til yderligere pæn forbedring året efter.

Renten i Danmark forudsættes i 1995 at være faldet fra nuværende niveau på godt 10 til 7 pct.

Der sker efterhånden en meget markant forbedring af den offentlige sektors økonomi - helt op til 30-40 mia. i midten af 1990'erne.

Virkningerne af Socialdemokratiets forslag

Den samlede virkning af Socialdemokratiets politik er i forhold til dette grundforløb en reduktion af det private forbrugsniveau med 2 pct. i 1995, mens de private investeringer forøges med 10 pct., eksporten med 7 pct. og bruttonationalproduktet med yderligere 3 pct.

Det forudsættes her, at lønkonkurrenceevnen i 1991-94 forbedres på samme måde som i 1989-91 - og derefter er konstant overfor omverdenen.

Det offentlige forbrug stiger ca. en halv procent pr. år. Den offentlige beskæftigelse vokser som følge heraf og som følge af den beherskede arbejdstidsforkortelse med 8.000 pr. år fra og med 1991.

De offentlige investeringer stiger 3,5 pct. årligt 1990-1993 og knap 3 pct. pr. år fra og med 1994.

Betalingsbalancen vil - incl. 1 mia. kr. i gevinst ved mindsket grænsehandel - blive forbedret med yderligere 4,5 mia. kr.

Prisniveauet i 1995 er - mest som følge af afgifts- og takstlettelsespakken - 2,5 pct. lavere end i grundforløbet.

Pensionsopsparingen er i 1995 steget med 26 mia. kr. De offentlige kasser har givet afkald på indtægter på 20 mia. kr.

Der er forudsat et yderligere rentefald på 1 pct.

Arbejdsløsheden mindskes med ialt 120.000 fra 1990-1995.

Dels kommer et stort antal ekstra jobs i kraft af bedre konkurrenceevne som følge af en generelt gunstig produktivtets- og omkostningsudvikling.

Dertil kommer virkningerne af den mere målrettede erhvervs-, uddannelses- og arbejdsmarkedspolitiske indsats.

Det er antaget, at det er muligt at stimulere en mere gunstig udvikling i industrieksportens sammensætning og i forarbejdningsgraden (og dermed eksporten) i fødevarerindustrien.

De senere år har Danmark haft en ugunstig varesammensætning, der har hæmmet industrieksporten, og der har været en for lav forarbejdningsgrad i fødevarerproduktionen. Det forudsættes, at teknologisk og produktmæssig fornyelse og mere effektiv markedsføring vil gøre det muligt at genindhente en del af »tabet« ved de foregående års ugunstige varesammensætning. Derfor er der regnet med en halv procent ekstra årlig vækst i industrieksporten i de kommende fem år. Der er i samme periode forudsat en ekstraordinær øgelse af forarbejdningsgraden i fødevarerindustrien med ialt 5 pct.

Disse særlige forbedringer i produkt- og eksportsammensætningen kan selvstændigt øge beskæftigelsen med 30.000 og bidrage med 4 mia. kr. til betalingsbalancens forbedring.

Der bliver yderligere 39.000 færre arbejdsløse som følge af en forøgelse af uddannelseskapaciteten for voksne (efteruddannelse, BFU m.v. udbygges svarende til 30.000 ekstra mandår fra og med 1995 og ansættelser i forbindelse hermed).

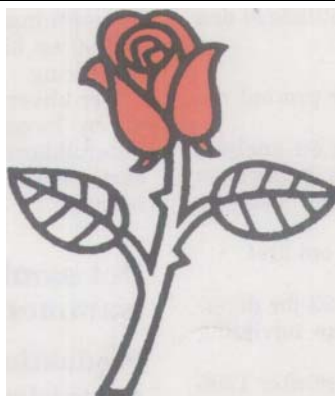
Det samlede billede i 1995 (sammenlignet med 1989)

Produktion (BNP): + 15 pct. Arbejdsløshed: 158.000 (274.000) Betalingsbalance: + 8 mia. (- 10 mia.) Offentlig sektors balance: + 17 mia. (1 mia.) Skattetryk i andel af BNP: 45 pct. (52 pct.)

Skattetrykket falder ekstraordinært i 1991, hvor omlægningen fra indkomstskat til bruttoafgift og de dertil knyttede tekniske justeringer af overførselsindkomsterne.

Det skal bemærkes, at prognosen udover 1995 er en klar og stærk yderligere forbedring af produktion, beskæftigelse, betalingsbalance og offentligt budget (jfr. tabel).

Det samfundsøkonomiske forløb ved Socialdemokratiets politik:								
År	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
	Realvækst i procent							
Privat forbrug	÷ 0.2	1.8	2.5	1.9	1.2	1.4	1.4	1.4
Boligbyggeri	÷ 5.7	3.6	3.4	4.1	2.0	1.5	1.6	2.5
Private faste investeringer	÷ 0.8	3.6	6.3	5.1	5.3	4.2	5.2	5.6
Offentligt forbrug	÷ 0.7	÷ 0.7	0.3	0.7	0.7	0.7	0.5	0.5
Offentlige investeringer	÷ 0.4	3.5	3.5	3.5	3.5	2.9	2.9	2.9
Eksport	4.6	5.7	5.8	5.7	5.8	5.7	5.2	4.6
Industrivarer	6.0	7.1	7.0	6.6	6.8	6.7	6.3	5.4
Import	1.1	4.3	4.4	4.4	3.6	4.3	4.2	3.9
Bruttonationalprodukt	0.7	2.2	3.4	2.9	2.8	2.8	2.4	2.4
	Mia. kr.							
Betalingsbalance	÷ 10.2	÷ 8.9	÷ 7.9	÷ 6.2	÷ 2.9	3.2	7.9	13.1
Heraf renter og udbytte	÷ 32.1	÷ 32.4	÷ 32.0	÷ 31.7	÷ 31.3	÷ 29.7	÷ 30.0	÷ 29.2
Off. Sektorbalance	0.9	÷ 1.0	÷ 0.4	4.8	9.5	13.7	16.9	20.5
	1.000 personer							
Beskæftigelse	2600	2610	2641	2664	2689	2724	2757	2780
Arbejdsløshed	274	277	255	240	219	187	158	134

GANG I 90'ERNE

Udgivet af Socialdemokratiet
